

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Kamercommissie VWS
woordvoerders ouderenzorg/langdurige zorg

datum	: 25 januari 2019	contact	: Tessa Maas
uw brief van	:	e-mail	: t.maas@knb.nl
uw kenmerk	:	telefoon	: 070 330 71 22
ons kenmerk	: 3407/TM		
betreft	: AO Ouderenzorg 7 februari a.s.		

Geachte heer, mevrouw,

Op 7 februari spreekt de Commissie VWS over ouderenzorg. Graag brengt de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) haar betrokkenheid bij enkele aspecten van ouderenzorg onder uw aandacht.

De notaris is onafhankelijk, integer, deskundig en neemt een vertrouwenspositie in. Door deze sleutelpositie is het notariaat al vanaf 2012 betrokken bij het signaleren, bespreekbaar maken en voorkomen van financieel misbruik van ouderen in het VWS-actieplan 'Ouderen in veilige handen'.

Ook hebben notarissen regelmatig te maken met eenzame ouderen. Vooral de vraag naar een vertrouwenspersoon die tijdens leven de belangen behartigt of na het overlijden zaken volgens eigen wensen afwikkelt is een vraag die notarissen steeds meer krijgen ('Ik ben alleen en heb niemand'). De notaris heeft hier een maatschappelijke rol en draagt met andere partijen graag zijn steentje bij om tot oplossingen te komen voor zaken die eenzame ouderen willen regelen.

Goed toezicht levenstestament

In een levenstestament leg je keuzes en wensen vast voor de situatie waarin je niet zelf meer kunt handelen: tijdelijk door bijvoorbeeld een ziekenhuisopname of permanent vanwege dementie. Aan de hand van een volmacht bepaal je zelf wie jouw gevolmachtigde is en waarover hij/zij beslissingen mag nemen. Het kan gaan over geld en bezittingen en/of medische en persoonlijke zaken. Op deze manier houdt iemand de regie over zijn/haar leven, ook na wilsonbekwaamheid.

Toezicht op een goede uitvoering door de gevolmachtigde is een belangrijk element van het levenstestament, omdat met het levenstestament financieel misbruik wordt voorkomen. Voor de gevolmachtigde zelf is het ook fijn om rekening en verantwoording af te leggen over de dingen die hij/zij namens diegene heeft gedaan. Niet alleen om na te gaan of de gevolmachtigde rekening heeft gehouden met de wensen en aanwijzingen uit het levenstestament, maar het geeft ook

duidelijkheid en het beschermt de gevolmachtigde tegen latere verwijten van anderen. Er kan ook worden gekozen voor extra toezicht bij ingrijpende situaties: als bijvoorbeeld een huis moet worden verkocht moet de gevolmachtigde eerst overleggen met andere betrokkenen en/of deskundig advies inwinnen.

Het notariaat heeft in 2018 veel aandacht besteed aan de werkwijze en invulling van goed toezicht. In het model levenstestament en tijdens het gesprek met cliënten is meer aandacht voor de taken en bevoegdheden van de toezichthouder: iemand die de gevolmachtigde controleert. Notarissen geven ook meer voorlichting aan hun cliënten over de mogelijkheden en noodzaak van goed toezicht. Geen wantrouwen en controle, maar juist betrokkenheid en goed informeren voorkomt discussie met naasten en het ontzorgt de gevolmachtigde. Een andere ontwikkeling is dat steeds meer mensen aangewezen zijn op een professioneel gevolmachtigde, dus buiten de familie- of vriendenkring. Dat maakt goed toezicht ook een belangrijk instrument voor betrokken partijen.

Afstemming artsen en notarissen

Nu steeds meer mensen ook medische zaken in het levenstestament willen opnemen, is afstemming met artsen over de wilsverklaring belangrijk. In een wilsverklaring zet iemand op papier welke medische behandelingen hij wel of niet wil, bijvoorbeeld geen reanimatie bij een hartstilstand.

Daarom is ongeveer twee jaar geleden een overleg gestart tussen KNMG, NHG, Patiëntenfederatie Nederland en de KNB. Resultaten van die samenwerking zijn een uniforme schriftelijke wilsverklaring en de ontwikkeling van een handreiking voor notarissen: 'De notaris, het levenstestament en het belang van de cliënt om tijdig met de arts te spreken over het levenseinde'.

Het levenstestament in internationale situaties

Steeds meer (oudere) mensen hebben een levenstestament. In dat kader is het zorgelijk dat Nederland het Haags Meerderjarigenbeschermingsverdrag (uit 2000) nog niet geratificeerd heeft. Dit verdrag zorgt voor duidelijke regels voor de erkenning van levenstestamenten in internationale situaties.

Die situatie kan spelen als een Nederlander met een levenstestament in het buitenland gaat wonen of vermogen in het buitenland heeft en er een beroep moet worden gedaan op de afspraken uit het levenstestament, bijvoorbeeld als iemand (tijdelijk) wilsonbekwaam is en zijn/haar financiën niet meer kan regelen. Het verdrag biedt ook de basis voor de erkenning van maatregelen zoals curatele en bewind in internationale situaties.

Reden voor het tot op heden uitblijven van ratificatie is het ontbreken van budget voor het aanstellen van een Centrale autoriteit (bijvoorbeeld bij de rechtbank Den Haag): de coördinerende instantie tussen Nederland en het buitenland, vergelijkbaar met de Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden die

o.a. bemiddelt bij internationale kinderontvoeringen. Binnen de EU vraagt zowel het Europees Parlement als de Europese Commissie de lidstaten het verdrag te ratificeren. De KNB heeft het ministerie van J&V al meerdere malen opgeroepen het verdrag te ratificeren.

Mocht u vragen hebben, dan horen we dat graag.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Nick van Buitenen', is shown on a light-colored rectangular background.

Mr. Nick van Buitenen
voorzitter KNB